

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnstvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnstvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzema
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 182.

V Ljubljani, v petek 10. avgusta 1900.

Letnik XXVIII.

XII. skupščina „Zaveze učiteljskih društev“ v Mariboru.

(Izv. poročilo.)

Danes dne 9. vel. srpana je imela ob 10. uri »Zaveza jugoslovanskih učiteljskih društev« glavno zborovanje v Nar. domu v Mariboru. Prej pa je še zborovala »jubilejska sopomoč« in pa spodnještajersko učit. društvo, ki je sklenilo zaradi tesnejše organizacije, da se bodo v to svrhu predsedniki učiteljskih društev po potrebi večkrat shajali.

Glavno zborovanje je otvoril predsednik g. Jelenc:

Slavni zbor! Od vseh strani ste prihiteli, dragi tovariši in tovarišice, k skupščini. Prignala Vas je semkaj iskrena ljubezen do napredka in stanovska zavest. Slovensko učiteljstvo hrepeni po teh shodih, ker išče in najde na njih navdušenja. Boli nas, da se nekateri odcepiljejo od nas ter hodijo z ljudmi, ki hujskajo proti nam ter silijo učiteljstvo v stari jarem. Vendar večina je z nami enega duha. (Redki glasovi: Da!) Svoboda šole in svobodno učiteljstvo, to je naš program. Zaveza ni dosedaj posegla v nesporazumljenje med jungovci in njihovimi stanovskimi tovariši na Štajerskem, vendar to lahko izjavim, da smo vedno proti zvezi učiteljev z našimi narodnimi nasprotniki in proti zvezi s klerikalizmom. Pozdravljam vse tovariše, tovarišice in goste, posebno goste Triglavane in Slovenijane, ki so letos prvič poslali svoje odposlance k skupščini. Letos praznujemo stoletnico rojstva dr. Prešerna in Slomškega, katerima zakličimo: slava! (Trikratni slava!) Spomnimo se tudi 70letnice našega presvetlega cesarja, katerega mora veseliti napredek šolstva od leta 1848 do danes. (Trikratni slava cesarju!) Pozdravljam tudi zastopnika češkega učiteljstva gospoda Papačka iz Prage. (Na zdar!) XII. skupščina je otvorena.

G. dr. Firbas, notar iz Maribora, pozdravi kot predsednik čitalnice navzoče učiteljstvo in želi njihovemu zborovanju dobrega sadu.

Gospod Jelenc: Tudi častna uda dr. Tavčar in Hribar sta prišla danes sem in pozdravljam ju. (Burno ploskanje.) Vedeli smo,

da sta prijatelja šolstva, to sta pokazala tudi danes, ker sta prihitela semkaj.

Gospod nadučitelj Lesbacher pozdravi »Zavezo« v imenu učiteljskega društva za mariborski okraj.

Gospod Kukovec (Slovenijan) prinaša pozdrave Triglava in Slovenije. Učiteljsko vprašanje igra dandanes veliko ulogo. Ton, v katerih pišejo o njem nekatera glasila (Kaj pa »Slov. Narod«, »Učiteljski Tovariš«, »Soča«?), je isti, v katerem govori kmet s svojim sedemletnim Janezkom. V imenu morale želim, da se govori z učiteljstvom kot važnim faktorjem našega naroda. Nekateri časniki so pisali, da dijaštvo nima načel. To nas je užalostilo, toda načela bomo našli. (Bravo!) Za narodno omiko ima učiteljstvo veliko zaslugo. Naj deluje naprej, da se bo slovenski kmet smel imenovati najizobraženejši.

Nadučitelj g. Jarc predlaga, da se pošlje cesarju udanostna izjava. Sprejeto.

Na to se začne reševati dnevni red. Gospod ravnatelj Schreiner nastopi živahno pozdravljen, da govori o Slomšku kot pedagogu. Njegov govor je bil po vsebini in obliki dovršen ter popolnoma nepristranski. Zato je naredil tudi na vse navzoče ogromen utis. Ko je opisoval dobo Slomškovo ter delovanje njegovo in duhovništva za šolo, premikali so se nekateri jungovci semtertja. Zgodovinska fakta jim niso ljuba. Razmere pred letom novega šolskega zakona, posebno pa še pred letom 1848 so bile celo drugačne, nego so sedanje, zato je tudi neumestno govoriti o onem klerikalnem jarmu, pod katerim vidijo nekateri neprijatelji cerkve prejšnjo šolo in učiteljstvo vpreženo. To ve sicer vsak izobražen človek, a kdor še tega ni vedel, lahko se je prepričal iz govora gospoda ravnatelja Schreinerja. Kakšni neprijatelji šole so bili duhovniki v prejšnjih časih, vidi se lahko tudi iz tega, da je bilo leta 1846 v celjskem okrožju 141 župnij in le 14 župnij ni imelo nedeljskih šol. Gosp. Schreiner je slavil Slomška kot praktičnega šolnika in pedagoškega pisatelja. Ko je končal svoj govor, nastalo je burno ploskanje in vsi so hiteli, da so mu častitali.

G. Strmšek (od sv. Petra na Medvedovem selu) je govoril o točki: »Kako se naj javi naša stanovska zavest?« Kdor hoče

svojo zavest kazati, mora ljubiti svoj stan in ga spoštovati. Ljubiti ga ne moremo, ker smo v slabih gmočnih razmerah, pač pa ga lahko in moramo spoštovati. Mi smo omikan stan, živimo tako kakor omikanci. Mi smo vzgojevalci, vzgajamo tudi narod. Učitelj mora z narodom živeti in čutiti, sicer ni ž njim, ampak proti njemu. Spoštujmo torej tudi njegova sveta čustva. Mi živimo med vernim narodom, zato spoštujmo tudi njegovo versko prepričanje. (Dobro! Pri jungovcih mir.) A ločiti moramo stvar od osebe. Z duhovnikom, ki je v službi vere, sem si lahko v drugih vprašanjih navskriž, toda vsled tega še vendar nisem proti veri. Eksercicije pa so nečastne za naš stan. (?) Zakaj se tudi za odvetnike, uradnike, rokodelce ne razpisujejo, zakaj samo za nas? Kakor da bi bili mi največji grešniki! (Burno ploskanje med jungovci.) Mi lahko odgovorimo, kar tukaj gosp. Strmšku, da se ne razpisujejo eksercicije za učitelje radi tega, ker bi bili najbolj pregrešni. ampak ker so pri vzgoji mladine tako eminenten faktor, da potrebujejo pri vzgoji ne samo znanosti in učenosti, temveč tudi blagoslova in podpore od Boga. Sicer pa se tudi za drugo inteligenco razpisujejo eksercicije, in tudi mej Slovenci bi bile potrebne. Nadalje je zahteval g. govornik, da se odpravi tajna kvalifikacija in preskrbovanje šol z učili od strani krajnih šolskih svetov itd. Učitelj je lahko različnega političnega mišljenja, le to naj gleda, da se pri stranki, v katero stopi, vsprejme v program svobodna šola. Za učiteljske pripravnike želi g. govornik večje prostosti. Važen činitelj za ugled našega stanu so naša glasila. Toda ona se naj odlikujejo s finim tonom. Zaničljivi izrazi ničesar ne opravijo, s psovskami se nič ne doseže, nastopajmo olikano, z uma svetlim mečem. (Posamezni glasovi: Tako je!) Gledé jungovstva meni govornik, da ni isto dobro tudi za nas, kar je ugodno za Dunaj. Naši jungovci so koj v začetku začeli nastopati nedosledno. Nekdo se je s ponosom imenoval jungovec, potem pa je prodajal srečke za magdalensko cerkev. Sicer pa imajo jungovci tudi jako dobre zahteve, s katerimi se strinjamo. Opustimo, kar bi nas razdruževalo, in iščimo, kar nas more družiti.

G. Kosi (iz Sredisca): G. Strmšek je rekel, da smo udje vernega naroda. Takoj pozneje pa toži, da se razpisujejo eksercicije za učiteljstvo. Ta tožba bi se lahko opustila. Saj se učiteljstvo ne sili, ampak le vabi, in vabilo je škofom na prosto dano. A tudi učiteljem je na prosto dano, ali se eksercicij udeležijo ali ne.

G. Česnik (s Kranjskega): G. Strmšek je rekel, naj bi učiteljstvo bilo nekako nad strankami. Ali dandanes se je vnel boj za šolo. Mi zahtevamo, da se šola uravna tako, da bo narodu in nam v prid. Ker je več strank, se učiteljstvo mora nekam postaviti. Vsi smo tam, kjer sprejmemo naše zahteve. Pri nas jih je sprejela napredna stranka. Če bo duhovništvo sprejelo naše zahteve v svoj program, bomo tudi pri njih. Toda duhovništvo tega dosedaj ni sprejelo in za to ne moremo biti ž njim. (Ali ni to pravcata barantija? Op. por.)

G. Gradišnik (iz Celja) nastopi ter med nervoznim mahanjem okoli sebe, da se gospice učiteljice boječe umikajo, izpregovori: Narodu je treba omike. Toda kljub temu še se nahajajo ljudje, ki so faktično nasproti. Celo nekateri naši poslanci zahtevajo šestletno šolo. Mi učitelji trdimo, da nikdar nima ljudstvo dovolj pouka. In mi se bomo borili za šolo v sedanji upravi in zmagati moramo! (Živio! Burno odobravanje zasti med jungovci.)

G. Strmšek povzame kot poročevalec sklepno besedo ter se izjavi za nazore g. Česnika, kar se samemu zdi nekoliko prehitro, ker se smeji. Tudi drugi zborovalci se smehljajo. Nato predlaga g. Strmšek na svoj govor se nanašajoče resolucije.

Nato gosp. Jelenc zaključil ob 1. uri zborovanje. Med gosti smo videli razun Tavčarja in Hribarja tudi prof. dr. Medveda, Vrežeta, nadzornika g. dr. Bezjaka, notarja dr. Firbasa itd.

Ob 1/2. uri se je začel banket v spodnjih dvorinah »Nar. domav«. G. Jelenc nadzdravi cesarju. G. Lasbacher napije gostom. G. Strmšek dr. Tavčarju in Hribarju. Gosp. Dubrovič napije bratstvu hrvatskega in slovenskega naroda. Povdarja tudi, da na Istrskem živijo duhovniki in učitelji v slogi, da tam ni klerikalizma. G. Papaček iz Prage

LISTEK.

Vivki.

(Poljski spisala Marija Radziwiecówna.)

(Dalje.)

Nikdo ga ne opazuje. Nihče ne ve, kje je grob, nihče ga ne bode našel.

Nihče razven njega in onih kričečih ptic tam gori, — teh pa nikdo ne umeje! Počasi se vrača domu.

Hči mu pride prav do močvirja naproti.

»Ni ga,« ji odgovori na vprašanje, če je našel Filipa.

»Kje pa je? O moj Bog! — — — Ali še živi, pride še nazaj, ali je mrtev, ali ni več naš?« — — —

Ne da bi si obleko osušil, odide logar v gozd.

Odslej je bilo v koči še samotnejše.

Oba sta podivjala, le s to razliko, da se je njegov hrbet skrivil in mu lasje osiveli, a ona je postajala vsak dan lepša, kakor cvetoča gozdna roža, katere nikdo ne goji, nikdo ne občuduje.

Logar je sedel po svoji navadi vsak večer, po leti in po zimi, o lepem in slabem vremenu, na klopi pred hišo.

Strmeč v meglo, nad močvirjem više, je pihal tobak iz stare svoje pipe.

Vsako pomlad, ko so vivki prileteli, je zrl, kadar so zakričali, nepremično na jedno mesto sredi močvirja. Najbrže se je spominjal onega nesrečnega dne.

Sovražil je vivke, in ko je dobil nekoč od gospodarja majhnega psička, ga je naučil razdirati vivkova gnjezda. Smejal se je potem poln divjega veselja, ko so žalostno čivkali, in mrmral je, ko je gledal obupane ptice: »Peli ste, ko sem pokopaval Filipa, pojte še sedaj!«

Pes je postal potem, ko je vzrastel, njegov neločljiv spremljevalec. Divji je bil in predrzen. O mrzlih zimskih nočeh je neprestano lajal nad volkovi, ki so se plazili krog kože, in po dnevi je celo jazbece napadal. Razun gospodarja svojega ni poznal nikogar.

Nekoč poišče logar kraj, kjer je ležal njegov Filip.

Prat in ruševine, s katerimi ga je bil pokril, so se zarastle, in nad njimi je vzrastlo

gosto grmičevje. Vmes pa so bujno rastle rudeče jagode.

Starec natrga šopek jagod in jih nese domu. Obesil jih je v sobi nad svetnikovo podobo, in celo zimo so temno rudeče bliščale v zakajeni koči.

Nekega dne so izginile. Deklica je priznala, da jih je ona pojedla.

Srdito jo oče pogleda, zakolne v mršavo brado, jagod pa ne prinese nikoli več.

Leta so pretekla. Večno mlada se prerodi narava vsako pomlad k novemu življenju. Nad Filipovim grobom vzrasto nove mladike, gole vejice poženejo novo listje, vivki pridejo iz daljnih krajev v svojo staro goščo in domovje, k stari ljubezni in starim skrbem.

Logarjeva koča se je nekako zarastla v zemljo, zeleni mah je prevlekel njeno streho in skoro zgubila se je med visokim drevjem. Gozdni prebivalci so se je tako privadili, da se je čaplja brez strahu sprehajala po veži in veverica uganjala na strehi svoje burke.

Logar je bil ves dan z doma. Tudi deklica se ni brigala za nepovabljenega gosta.

Postala je velika in lepa, zdrava in polna divjega poguma.

Začela je hrepeneti po ljudeh.

Poleti je hodila na delo, ne radi denarja, temveč da bi nekoliko poskočila, zaviskala.

Ljudje so trdili, da ima stari denarja. Ona ni tajila in smejala se je ter izživala hlapce.

Poleti so jele prihajati v logarjevo kočjo ženjice, pozimi mladi fantje — navidezno po opravkih.

Toda temno, odurno vedenje logarjevo je bilo vzrok, da se snubači niso oglasili.

Ko je pa le jeden srčno predenj stopil in poprosil njene roke, je zavpil nad njim:

»Za-se sem jo vzgojil, ne za vas. Ako umrjem, naj le gre — prej pa ne. Ali slišiš?«

Temno, grozeče je pogledal svojo hčer.

Odslej so obiski nekoliko časa izostali, deklica ni hodila več na delo in s prestrašenimi očmi je lazila za molčečim starcem. On pa je postal zopet prejšnji — brezčuten.

Toda narava, ki ga je počasi vlekla proti grobu, ki mu je upognila hrbet in ki je nad Filipovim grobom poganjala novih cvetov, je v deklici s silo vzbujala hrepenenje po življenju.

napije zmagi slovenskega naroda v težavnem boju za svoj obstanek. G. Hribar pravi, da se je prepiral, da je Zaveza zares učiteljski parlament, vspodbuja učiteljstvo k narodnemu delu, in napije »Zavezi«. G. Česnik napije češkemu narodu. In nato nastopi dr. Tavčar burno pozdravljen: Ne smete pričakovati, da bi se kazal v Mariboru drugače nego v Ljubljani. Ne želim nikogar žaliti, spoštujem tudi načela drugih. A omenil bi, da so glede učiteljskega vprašanja besede o slogi, bratoljubju le fraze. Učiteljstvo se mora bojevati. Pred vsem se moramo boriti s predsodki o učiteljstvu preteklih časov. V nedolgo minulih časih ni bilo učiteljstvo spoštovano. Moja stranka hoče iztisniti te predsodke iz kosti ljudstva. Tudi gmotno stanje si hočete poboljšati. Mi dež. poslanci ne moremo delati čudežev... ker jih danes sploh ne more nihče več narediti (Smeh)... Država pa noče nič dati. S fanatičnim nasprotstvom se moramo boriti protitemu sistemu v državi. Učitelj mora biti naprednjak. Na Štajerskem imate jako simpatično duhovščino. Pri nas pa se hoče duhovščina vsega polastiti. Mi moramo učitelje emancipirati izpod duhovniške nadoblasti. Učitelj in duhovnik morata postati enakopravna faktorja v življenju. Nisem proti slogi. Toda na sladke besede g. Dubroviča ne dam nič, kakor ne na besede poslanca gospoda Spinčiča, ki jih je govoril na Ponikvi. Pitajo vas s frazo o verski šoli. Toda s tem vas hočejo spraviti le v staro suženstvo. Učiteljstvo mora biti liberalno, (mrmranje...). No, če mrmrate, želim vam versko šolo, pa le za Vašo faro. Dvigam čašo na neodvisno, napredno učiteljstvo. (Živio!)

G. ravnatelj Lapajne napije državnim in deželnim poslancem. G. nadučitelj Matanič (iz Istre) pravi, da je zloba, ako kdo hoče nahujskati istrsko duhovščino in učiteljstvo. Mi smo složni in potrebujemo sloge. G. Jelenc zaključil oficijelni del banketa. Na to se prebere g. Frluga (Opčina) šaljivo razpravo.

Zvečer je bil koncert na vrtu »Narodnega doma«, po koncertu ples. Čisti dobiček koncerta je namenjen skladu za spodnještajerski učiteljski konvikt.

V obče se je opazalo, da so štajerski učitelji mnogo konciliantnejše govorili nego kranjski, n. pr. Jelenc in Česnik. Ves dan je bil pod uplivom Schreinerjevega govora. Dr. Tavčar tudi v Mariboru ni užival neskajne sreče, ker so se upali zavedni učitelji mrmrati, ko jim je vsiljeval svoje liberalstvo. A tudi duhovništvo dr. Tavčarju za poklon ne bo hvaležno.

Imenovanja v Celju.

(Dopis iz Celja.)

Kakor blisek je šla danes zjutraj po vsem mestu vest: državni pravdnik v Celju Ekl ter slovenjegraški okrajni sodnik pl. Sokoll sta postala svetnika pri okrožnem sodišču, — državno-pravdniško mesto v Celju pa zasede dosedanji substitut dr. Bayer.

Molčala je, a njeno hrepenenje se je javljalo v njenih pesmih, žarelo je iz sanjavih njenih očij, iz temnega žara, ki se je kazal na njenih licih, kadar je prestopil vitki mladenič hišni prag.

Navadno je prišel podnevi, ko ni bilo starca doma, zvečer pa je kočjo ostavil. Tako je bilo vse poletje in celo jesen, dokler ni stari logar, ko se je pozno zvečer vrnil domu, uzrl na tleh nekaj raztresenih rudečih jagod.

»Kje si to dobila?»

Vsa zmedena odgovori deklica:

»Našla sem jih v gozdu.«

»Lažeš! Samo na jednom kraju rasto in še te tam doli v močvirju. Kdo ti jih je prinesel?»

»Morda je storil to oni fant, ki je bil prej tukaj?»

»Kakšen fant?»

»Pavel.«

»In čemu je sem prišel?»

»Da bi kupil pri vas panj za buče.«

»Lažeš!»

Deklica se zdrsne. Potem pa pade starcu pred noge.

»Očka, naj grem k njemu — sicer umrjem...« (Dalje prih.)

Po imenovanju višjega državnega pravdnika v Gradcu smo bili pripravljeni na vse: da bosta imenovana dva Nemca, a da bosta imenovana dva, tega tudi pri vsi ljubezni, kakoršno izkazuje sedanja vlada po navodilih grofa Gleispacha, nismo pričakovali. To je pretrda! In še znani Bayer — državni pravdnik! Tu se pač uresniči — »Aller guten Dinge sind drei«!

Ekl in Bayer sta najbolj zaslovela s svojim nastopom pri zadnjih celjskih izgrelih za časa češkega poseta. — Za svoje tedanje delovanje sta prejela sedaj zaslužen odlikovanje, in primerno ter hvaležno torišče, da izkazujeta i naprej Slovincem svoje ljubeznjivosti.

Spominjamo se tu znamenite kazenske zadeve — oproščenega gosp. Bovhe, katerega so držali nad 6 tednov v preiskovalnem zaporu kljub temu, da ima i v Celju ugledno službo in da je v celjski okolici večji posestnik. — Preiskava je bila že završena, a gosp. Bovha je moral še za omrežjem sedeti.

Istotako nam je še v živem spominu zadeva celo od nemških porotnikov oproščenega g. Gostinčarja, kateri je moral četrta leta čakati na rešitev. Temu se je celo zabranilo, govoriti s svojim zastopnikom in se mu ni dovolilo, da bi ga zdravil njegov zaupni zdravnik, dasi sta ti dve pravici zakonito vsakemu inkvizitu zajamčeni.

Juristi sodijo, da gre tu v prvi vrsti zasluga državnemu pravdniku Eklju samemu, ali pa njegovemu substitutu Bayerju.

Pozabiti ne smemo na tem mestu, ko naštevamo nevenljive zasluge odlikovanih mož, »Domovine« in »Vahtarice«.

»Domovina« je za državnopravniškega delovanja Bayerja in Eklja v pol letu doživela toliko konfiskacij, kakor prej skoraj ves čas svojega obstanka ne, — dočim je imela »Deutsche Wacht« zlate čase in jo je doletela nekoč zaplemba skoraj 24 ur potem, ko je izišla, in potem, ko je šel neki odločen slovenski odvetnik za konfiskacijo dregat. Seveda se je tedaj inkriminovano mesto le prezrlo. Obe, »Domovina« kakor »Vahtarica«, si obetata sedaj lahko zlate čase — seveda vsaka po svoje.

Ne vemo, ali je hotela dati vlada s temi imenovanji zadoščenje užaljenim Nemcem, kateri lani niso mogli spraviti kljub jako dobro pripravljenemu aparatu obtoženih Slovincem pod ključ, ali je hotela dati duška svoji tolikrat zatrjevani pravicoljubnosti, ali je hotela spraviti število deželnosodnih svetnikov v pravo sorazmerje z narodnostjo ljudstva v okrožju, v katerem imajo soditi. Resnica, žalostna resnica pa je, da imamo pri celjskem okrožnem sodišču samo jednega slovenskega svetnika in nijednega Slovence pri državnem pravdnstvu.

Gosp. pl. Sokoll je znan v Celju od takrat, ko je bil pri okrajnem sodišču kazenski sodnik. Tudi konjiškimi Slovincem je v jako »dobrem« spominu. No pa vendar se njegovemu imenovanju ne čudimo, in sicer prvič za to ne, ker vemo, da mu je do lepega mesta mnogo pripomogel njegov visoki oče in drugič, ker doslej še ni imel priložnosti, da bi Slovincem dokazal toliko »ljubezni«, kakor Ekl in Bayer.

Imenovanje zadnjih dveh je pa za celjske Slovence gorka zaušnica. To je tak udarec, da ga ne smejo mirno prenesti jugoslovanski poslanci, ako se le še malo solidarne čutijo z zatiranim obmejnim Slovenstvom. Žrtvalo se je mnogo nemškemu molohu, obe višji mesti: predsedništvo okrožnega sodišča v Celju in višje državno pravdnstvo v Gradcu — in sedaj še to. Toliko kakor nepristranska Koerberjeva vlada, bi nam bila dala tudi Schmerling in Beust.

Ko so bili Čehi tako trdni pri svoji obstrukciji in se je pretilo z absolutizmom, smo se nekoliko bali, — če gre tako naprej, kakor se nam sedaj kaže, nam je pa vse eno, če prideta tudi Wolf in Schönerer v ministerstvo, — več kakor vse, vzeti nam že tudi ta dva ne moreta.

Šol nam ne dajo, uradnike nam jemljejo, občine delijo v prilog Nemcem — vse v zahvalo, da jugoslovanski poslanci vlado podpirajo. Posebno se tu spominjamo posredovanja Slovencev za časa obstrukcije, ko se je g. Koerber k Slovincem zatekel. Sedaj ne preostane drugega, kakor vsakemu po-

kazati prav odločno zobe, kdor pride zopet prosjačit slovenskih uslug.

Za nos voditi se ne damo več.

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. avgusta.

Szell o položaju. Ogerski ministerski predsednik Szell je bival predvčeranjim na Dunaju in takoj so ga v njegovem stanovanju oblegali razni židovski časnikarji. No, pl. Szell je takoj ustregel njih želji in podal obširno poročilo o razgovoru s Koerberjem in o namenu potovanja v Isl. Mož je najprej povedal, da sta pozvana v Isl oba ministerska predsednika. Da je bil pl. Koerber prej pri cesarju, kakor on, nima nikakega pomena, ker je potrebno, da se oba večkrat podasta cesarju poročat v navadnih normalnih razmerah, kaj še le v sedanjih. S tem je Szell razodel, da ga vodijo v Isl samo navadna opravila. Potem je povedal ogerski kabinetni načelnik, da pl. Koerber ni bil pozvan v Ratot, marveč, da je bil ta obisk dogovorjen že letošnjo pomlad in ima v prvi vrsti le uljudnostni značaj. Res je sicer, da sta se ministerska predsednika razgovarjala o raznih dnevnih vprašanjih, a pri tem ni prišlo do nikakih važnejših sklepov, ker imata kabinetna načelnika itak vezane roke, dokler avstrijski parlament ne postane zmožen za delo. Izrazila se je pač marsikatera želja glede asanacije parlamentarnih razmer na Dunaju, a odločnih korakov Szell niti ne more nasvetovati, niti jih more sedaj izvesti avstrijski ministerski predsednik. Izrednih presenečenj nam torej ni pričakovati od sestanka v Ratotu.

Poljsko-nemška zveza. Poljaki so bili glavni del bivše parlamentarne desnice, kjer so imeli z malo izjemami skoro do zadnjega odločilno besedo. Ko je pa vitez Jaworski podal dovolj dokazov o svoji nenaklonjenosti do ostalih Slovanov, se je seveda v tem oziru marsikaj spremenilo. Poljaki so pa užaljeni ostavili desniški tabor ter šli iskati novih zaveznikov, katerih pa seveda še niso dobili. Ko se je v zadnjem času jela zopet izražati želja po zopetni sestavi prejšnje parlamentarne desnice, so misel pozdravili celo Mladočehi, akoravno so imeli ti primeroma najmanj koristi od nekdanje večine. Odločno pa so se uprli temu nasvetu Poljaki, kajpada le radi tega, ker jim je znano, da bi jim nihče več ne hotel priznati vodivne vloge. V svojem prvem oficijoznem glasilu »Czas« izjavljajo, da niti v sanjah ne marajo obnovitve prejšnje večine in da jim je mnogo ljubša zveza z levičarskimi Nemci, kakor pa s Čehi in nemškimi »klerikalci«. Tako so Poljaki podali nov dokaz svoje krščansko-slovanske vzajemnosti.

Srednje šolstvo na Moravskem. Praška »Politik« objavlja včeraj na uvodnem mestu daljšo razpravo o tem predmetu, iz katere je razvidno, kako mačehinski se postopa s Čehi na Moravskem v šolskem oziru. V vsej deželi bo pričetkom šolskega leta 27 čeških in 29 nemških srednjih šol. Na 23.000 prebivalcev odpade jedna nemška, na 60.000 pa jedna češka srednja šola. Še jasneje se to krivično razmerje razvidi iz števila realk. Čeških je 11, nemških 15; češka pride na 144.000 prebivalcev, nemška pa že na 44.000. Kar je pa najznačilnejše, morajo velik del čeških srednjih šol vzdrževati Čehi sami; to velja posebno glede gimnazij, ker je le brnsko in olomuško prevzela država takoj v svojo oskrb. Kakor se vidi, se čujejo glede šolstva tudi na Moravskem jednake pritožbe, kakor pri nas na Slovenskem. Kdaj bomo pač Slovani v Avstriji dobili to, kar nam je zajamčeno v osnovnih postavah?

Murawiewa naslednik imenovan. Šest tednov po smrti grofa Murawiewa je imenovan upraviteljem in voditeljem zunanjega ministerstva v Petrogradu najzvestejši pomočnik grof Lamsdorff. Da ga car ni že sedaj imenoval pravim zunanjim ministrom, je vzrok pač to, da se hoče vsestranski poučiti o njega zmognostih. Sicer pa tudi grof Murawiew ni bil takoj imenovan pravim zunanjim ministrom. Grof Lamsdorff je imel že davno velik vpliv na zunanjo politiko v Rusiji. Kakor smo že svojedobno omenili, je novi voditelj ruske zunanje politike že prej dvakrat namestoval zunanjega ministra in je torej car že zadostno poučen o njegovih nazorih. Vendar pa sodijo gotovi

krogi, da ni nemogoč preobrat v ruski zunanji politiki, ker je grof Lamsdorff bolj naklonjen onim krogom, ki so vneti za vojsko, kakor pa mirovnim idejam grofa Murawiewa. To dejstvo je posebno važno v sedanjem trenutku, ko igra Rusija važno ulogo v Kini. Nemčiji torej bržkone najnovejše imenovanje ne bo po godu.

Rusija in najnovejši dogodki v Srbiji. Nad spremembo v srbskem vladnem sistemu se poleg pravega srbskega naroda nihče bolj ne raduje, kakor Rusija. Vse njeno časopisje daje duška svoji radosti nad poroko kralja Aleksandra z Dragino in nad popolnim preziranjem Milana. Pomenljive so v tem oziru posebno besede, ki jih tem povodom priobčjuje »Roosija«: Bog daj ubogemu, mnogo izkušanemu srbskemu narodu, da bo mogel slobodno dihati in se odpočiti od udarcev, ki jih je prejel. To se zgodi gotovo, ako bo kralj vztrajal na poti, ki jo je nastopil sedaj, in se bo za vedno osvobodil vpliva svojega največjega nasprotnika — očeta. Srbi so nam bližnji narod. Z njim smo trpeli in z njim se veselimo iz celega srca tega preobrata. Da bo pa sreča popolna, pričakujemo popolne amnestije. Tega pričakujemo od kraljeve milosti tem bolj, ker je bil tako srečen, da mu je bil pri poroki priča sam ruski car.

Kralj Aleksander in kraljica Natalija. Poročni dan v Belemgradu je minul, ne da bi ga bil motil Milan s kakim neljubim dejanjem. Da se ni spomnil svojega sina s kako brzojavno čestitko, je umevno samo ob sebi in Aleksander se radi tega ni niti najmanj razjezil nad Milanom. Toda prezrla ga je popolno tudi kraljica Natalija ter mu niti besedice ni privoščila povodom poroke z Dragino. Materi je pa srbski kralj zameril vse drugače. Že tretji dan po poroki sta izšla dva kraljeva ukaza, s katerima se Aleksander maščuje nad materjo Natalijo. Pehotni polk št. 8, ki je dosedaj nosil ime kraljice Natalije, je podelil kralj svoji soprogi Dragini, objednem je pa prekrstil višjo dekliško šolo iz »Natalija« v »Dragina« ter mladi kraljici poveril pokroviteljstvo nad to šolo. Tako se je maščeval sin nad svojo materjo, ker mu ni čestitala k poroki. Prebivalstvo si o tem činu dela različno sodbo, gotovo pa je, da je sin dolžan spoštovati svojo mater, in bodisi tudi srbski kralj.

Dopisi.

Sv. Trojica v Slov. Goricah, 6. avgusta. Katoliško politično društvo za sodni okraj sv. Lenart v Slov. Goricah je imelo shod in občni zbor ter Slomšekovo slavnost pri Sv. Trojici v Slov. goricah dne 29. julija v krasnih, s Slomšekovo sliko okrašenih prostorih kmetijske zadruge.

Podpredsednik političnega društva pozdravi najpriprerčnejše obilno zbrano občinstvo, spominja se lanskega shoda pri Sv. Trojici, kojega je motilo nekaj naščuvanih mlečno-zobnežev, ter povdarja, da smo danes pod svojo streho, raz katere sme ponosno plapolati slovenska zastava. Na to preide k prvi točki dnevnega reda: Naš politični položaj.

Na prav poljuden, njemu lasten način nam je razložil gospod govornik, kaj je absolutizem, kaj ustava. Tudi oni, ki še morebiti niso imeli časopisa nikdar v rokah, morali so razumeti lepa izvajanja.

Ožigosal je krivični volilni red ter rekel, da naši poslanci niso dosegli nič, ker jih je premalo in ker vlada na Dunaju in v Gradcu nas ne podpira. V kratkih potezah nam je opisal delovanje državnega zbora od Badenijevih jezikovnih naredeb sem. Ker v državnem zboru naši poslanci niso mogli ničesa doseči, so prijeli za kljuko ministerskih pisarnic ter prosili, da, beračili, naj se vendar kaj stori za uboge Slovence, in tako je dosegel gospod poslanec Žičkar za Haložane podpore 6000 K. a še le potem, ko je rekel, da Haložani poginejo od glada, ako ne dobe nobene podpore.

Ravno tako niso dosegli nič naši deželni poslanci v Gradcu, in sicer zato, ker imajo večino Nemci. Po pravici bi morali imeti 20 poslancev, a imamo jih le 8. — Vsemu, kar so zahtevali naši poslanci, so se Nemci smejali, celo s pasjim bičem so jih hoteli pretepati. V deželnem zboru so nas

neki kričači imenovali roparje in morilce! Ali smo res roparji, morilci? Ko je hotel gospod dr. Dečko slovenski govoriti, je nastal hrup, ušesa so si tiščali in leteli iz zbornice! Ko je prišla znana deputacija od Velike Nedelje, katero so si naročili Nemci, v Gradec, je rekel grof Clary, da je dobro nemški znati. Tudi jaz pravim, da je že dobro, — a naj se tudi sam nauči drugega jezika, če to drugim, celo kmetom, svetuje. Ob nastopu rekel je grof Clary, da bo šel sam med kmete, a gospod je na to pozabil. — Še le pred par tedni prišel je na Spodnji Štajer, da si ogleda škodo, provzročeno po velikanski povodnji; pa s kmetom ni mogel govoriti, ker ni znal slovenski.

Na to je govornik razložil vzroke izstopa slovenskih poslancev iz dež. zbora štajerskega.

Vinorejska in sadjerejska šola v Mariboru je popolnoma nemška. Za mesto ravnatelja sta se mej drugimi oglasila tudi dva Slovenca z izvrstnimi spričevali, a dobil ga niti ni Slovenec, niti Avstrijec, ampak — Prus. Istotako je dobil službo vrtnarja Prus. A plačevati jo moramo tudi mi! Vse višje šole so nemške. Nemci imajo 19 meščanskih šol, a mi nobene. Te stanejo 280.000 K, mi plačamo eno tretjino; naši poslanci so prosili za jedno, a so se jim — smejali. Dežela plača tisočake za uravnajo rek in potokov ter popravilo cest. Na Gor. Štajerskem je uravnajo vsak potok, pri nas pa niti reka ne. V Gradcu se je dovolilo za zid ob Muri 66.000 K, za celo Pesnico pa neko malenkost.

Volilni red je krivičen. Nas je tretjina prebivalcev, torej bi morali imeti 20 poslancev, pa jih imamo le 8. V celjskem okraju pride na 61.000 ljudi eden poslanec, v Murau-u na 4000 tudi eden. — Deželni proračun znaša 17 milijonov kron, od teh plačamo 6 milijonov mi. — Za uravnajo rek in potokov je v proračunu 387.000 K, za vinorejo 184.000 K. To bi morali dobiti mi, ker drugod tega ni treba. — Za ustanove je 72.000 K, a dobili so jih le Nemci. Prosili so tudi Slovenci, a bili zavrnjeni, če ravno so jih priporočali celo profesorji in so zelo revni. Dobili so jih sinovi nemških meščanov.

Za omiko, znanstvo in umetnost se izda 63.000 K, za deželni muzej 134.000 K, za risarsko šolo 19.000 K, za realno 91.000 K, deželno gimnazijo v Ptuj 30.000 K, in od vsega tega mi nimamo nič. — V knjižnici ptujske gimnazije nimajo niti ene slovenske knjige, dijaki si jih morajo izposojevati od zunanjih učiteljev, a še to se jim zabranjuje, kar potrjuje več navzočih ptujskih dijakov.

Rudarska šola stane na leto okroglih 30.000 K, poljedelska šola v Grottenhofu 30.000 K, podkovska in živinozdravniška šola 34.000 K, telovadnica za nemško graško gospodo stane precejšnjo svoto, jahalnica 800 K, drsališče 3000 K. In kaj imamo mi od vsega tega? — »Südmark«, ki ima namen, naša posestva pokupiti in tu naseliti Nemce, »Schulvereine«, društvo za potujčenje naše dece, istotako »Studentenheim« podpira deželni zbor tudi z našim denarjem, tako si moramo plesti sami bič, s katerim nas tepejo.

A mi dajemo državi in deželi tudi veliki krvni davek. Naši vojaki so se pokazali vselej in povsod, v vsaki vojski kot najhrabrejše. Naši poslanci so se obrnili od Gradca, obrnimo se tudi mi!

»Proč od Gradca!« zaklical je g. govornik in zagrmelo je iz sto in sto grl, ljudstvo je dalo glasno duška svoji ogorčenosti. — Želeti bi bilo, da bi jih kaki graški gospod videl te naše postavne, koščene kmete, njih iskrene oči, njih srd in jezo. Klici so doneli gori proti trgu, proti našim nasprotnikom.

Nato je pozdravil g. podpredsednik g. I. Kačič, ki se je potrudil že tretjič k Sv. Trojici iz daljnega Žalca. G. Kačič je omenil, da nas sama politika pač ne bo rešila; treba je gledati tudi na gospodarstvo. Nemci nas imenujejo »narod beračev«. In res, če gospodarski ne bomo napredovali, postanemo — berači. In na berača se nikdo ne ozira. Mi smo bogati na domoljubji, požrtvovalni smo, naše ljudstvo je dobro, verno... a postati mora tudi gospodarski, gmotno sa-

mostojno. Vsakdo si želi, da bi mu šlo bolje, vsakdo si želi večjega blagostanja večjega premoženja, — in to je prav, kajti skrbeti mora za svojo starost, za svojo ljubo milo deco. Pričeti moramo! Edina rešitev pa je skupna pomoč, t. j. organizacija.

Govornik je opisoval blagostanje na Bavarskem, v Švici, ki se je doseglo edino le z organizacijo kmetijskega stanu.

V zadnjih 50 letih je običal voz kmeta in obrtnika v blatu. Za 5000 mil. zadolžen je avstrijski kmet, tako, da pride že na vsako novorojeno dete, na vsakega mladeniča, na vsako mladenko, na vsako ženo, moža, na sivolasega starca, vključeno babico, sploh na vsakega Avstrijca, dolga 300 gld. In to je grozno! Elina pomoč je organizacija!

Ko bi vlada tudi vse davke pustila, to še kmeta ne reši. Resiti se more le sam, če se združi. V Galiciji na pr. je kmet — bela vrana, zemljišča so kupili židovi in prejšnji svobodni samosvoji kmetje so sedaj tlačani, hlapci večinoma židov. In to se utegne zgoditi nam, če si sami ne pomagamo.

Nekaj bo v izboljšanje kmetijskega stanu pripomogla mlekarica. Glede te je posebno priporočal snago in roštenost. Če si pridobi naše blago dobro ime, se ne bo treba bati za odjemalce. Sedaj imamo na Sp. Štajerskem 41 zadrug, ki so vse pri »Zavezi« v Mariboru, in če bi se to zgodilo že pred 40 leti, bi ne bila vsa industrija v tujih rokah, ampak doma pridobljeni denar bi ostal doma, trgovska družba bi ne imela premogokopov v svojih rokah. Toraj združimo se! Živahni »živio«-klici so doneli priljubljenemu govorniku, pravemu prijatelju zatiranega tlačnega kmeta, v zahvalo za njegov velik trud.

Podpredsednik č. g. Muršič pravi: Besede g. Kačiča prišle so iz čutečega, ljubečega srca in našle pot v srce. — Bodimo složni, pristopajte k zadrugi, ki vam bo koristila posebno mnogo z mlekarico! Proč s tistimi, ki hujskajo! Z upom, da bode v dveh letih vsaki kmet pri zadrugi, zakliče govorniku g. Kaču »Živio!« In ljudstvo je navdušeno zaorilo trikratni »živio!« Bila je to najlepša zahvala hvaležnega kmeta vrlemu g. Kaču.

Podpredsednik g. Muršič nadaljuje: Letos se obhaja 100letnica rojstva največjega Slovenca A. M. Slomškega. Občinstvo je trikrat navdušeno zaklicalo: »Slava!« — Na vseh krajih se prirejajo slavnosti, pravi prazniki naroda... in po pravici! Zibeljka je tekla Slomšku v hiši priprostega kmeta, a mrtvaška postelja stala mu je v knežji palači. V kratkih obrisih nam je govornik načrtal življenje velikega Slovenca in potem nadaljeval: Mi cenimo vsakega velikega moža, — ne po njegovem stanu, ampak po delu, po čednostih, po geslu: Vse za vero, dom, cesarja! Slomšek je kot kat. škof storil vse za vero. Kdo še ni bral z veseljem njegovih pastirskih listov, »Evangel. hrane«, »Življenja srečen pot«, »Kršč. devišvo«!

Storil je pa tudi vse za dom, za materni jezik. Povsod se je potegoval za svoje ljudstvo. Z največjo žalostjo je polnilo srce Slomškovo to, kakor sam prav lepo pravi, da nas Nemci zaničujejo, da se Slovenci svojega jezika sramujejo in da prodajajo Slovenci svoj jezik materni. Delal pa ni samo z besedo, ampak tudi z dejanjem; niti na smrtni postelji ni pozabil svojega ljudstva.

Kdo ne pozna krasnih njegovih pesmij: »Ob zibelki«, »Zvečera«, »Šolarček«, »Delavec«, »Predica«, »Preljubo veselje!« Z milim, v srce segajočim mojsterskim glasom predaval je č. g. govornik te pesmi. Slomšek se je potegoval za šole z verskim duhom na podlagi materinega jezika, upeljal nedeljske šole. Kaj nam je koristil z družbo sv. Mohorja, se ne more preceniti! Prebivalce Slov. Goric pa je rešil potujčevanja s tem, da je povzročil in izpeljal ločitev naših krajev od graške škofije in združenje v lavantinsko in premestitev škofovskega sedeža v Maribor. Poprej smo dobivali samo nemške in nemško vzgojene duhovnike in ljudstvo ni razumelo svojih duhovnikov, niti svojega višjega pastirja.

Slomšek pa je bil tudi zvest Avstrijec, zvest cesarju. — Nemci so ga sicer obdolžili, da je sovražnik cesarjev, pa on je še na smrtni postelji pokazal svojo ljubezen do

cesarja s tem, da je učil duhovnike, naj ga ljubijo. Govorniku se zdi, da mu krasna Slomškova podoba očita:

»Za narod malo govoriti, mnogo delati, veliko pretrpeti!« — Obrnjen proti krasni podobi pravi govornik: Še na smrtni postelji si prosil za milo ljudstvo, prosim te, izprosi blagoslova na ubogo slovensko ljudstvo. Druga moja želja je, da bi vsi postali še vernejši kristjani, še bolji Slovenci, še bolji Avstrijci!

»Slava«- in »živio«-klici so zadoneli velikemu Slomšku in njegovemu slavitelju.

Podpredsednik nato otvori občni zbor katoliškega pol. društva za sodnijski okraj Sv. Lenart v Slov. gor. Društvo se je ustanovilo 25. junija 1899. Društvo ima zablježiti lepe uspehe. Vzlic vsem težavam priredilo je 5 shodov tekom tega leta. Udov je imelo društvo 53, dohodkov 38 gld., troškov 19 gld. Udnina znaša 1 K. Za preglednika sta izvoljena gg. Ljubeč in Lorenčič.

S predlogom g. Vogrina, naj ostane stari odbor, se strinjajo vsi. Odbor je dobil s tem najlepšo zaupnico za težavno, trudapolno in požrtvovalno delovanje.

H koncu pozove g. podpredsednik zbrano ljudstvo, da naj zakliče trikratni »živio« cesarju in papežu v znak udanosti in ljubezni, čemur se je jednoglasno odzvalo, ter zaključil shod.

Kat. pol. društvo sme biti ponosno na ta shod in slavnost, ponosno sme biti na svoje prvoletno delovanje. Naprej!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. avgusta.

Gospodarska zveza. Včeraj je imel odbor »Gospodarske zveze« svojo prvo sejo. V načelstvo so bili soglasno izvoljeni: Dr. Šusteršič kot predsednik, Josip Šiška kot prvi, Josip Jeglič kot drugi podpredsednik; kot nadaljni člani načelstva pa gospodje: Anton Belec, Josip Jarc, Josip Rotar in dr. Evgen Lampe. Po odborovi seji se je vršila prva seja razsodišča. Predsednikom razsodišča je bil izbran soglasno g. dr. Janko Brejc. — Ker je »Slovenski Narod« nedavno izrazil svojo radovednost, li bode g. dr. Matko Laginja sprejel volitev v »Zvezino« razsodišče, mu povemo, da se je g. dr. Laginja nalašč zato pripeljal iz Pulja v Ljubljano, da je prisostvoval prvi seji »Zvezinega« razsodišča, in da se imenovanemu gospodu niti sanjalo ni, da bi volitve ne sprejel.

Zveza županov za litijski okraj bode imela dne 15. t. m. svoj ustanovni shod. Do sedaj se je oglasilo nad 20 županov ne vstevši njih namestnike.

Ljubljana in cesarjev jubilej. Mestni magistrat ljubljanski je izdal poziv na prebivalstvo, naj v predvečer cesarjeve 70letnice dne 17. avg. razsvetli okna svojih stanovanj, dne 18. avgusta pa okraši hiše z zastavami.

S potovanja. Genua, 7. avgusta. »La Genova superba« — s tem pridevkom nazivljejo mesto ob srednjezemskem morju. In po pravici! Vzvišena lega nad oceanom, množica krasnih palač, živahno pristanišče, velikanski promet na suhem in na vodi, ne posredna zveza osobito z južno Ameriko: — vse to daje Genui prednost glede družih italijanskih mest. Na lepem prostoru pred kolodvorom so postavili glasovitemu rojaku Kristofu Kolumbu dostojen spomenik, občuduje ga vsak tujec. Zanimivo vrenje gledaš na molu, kjer se shajajo razni narodi, mir pa vlada v oddaljeni dolini na pokopališču, ki je v oziru galerij in umetnih kipov »unicum« na svetu.

Vlada in »Slovenski Narod«. Znano je, da ni zlobnejšega lista, nego je »Slov. Narod«. A vkljub temu se celo pri vladi dajejo informirati uradniki od tega časnikarskega monstra. Tako je na podlagi lažnivih poročil »Naroda« o šmartinski župni cerkvi vlada takoj odredila komisijonalni ogled, tako je na podlagi lažnivih dopisov v »Narodu« državni pravdnik preganjal občespoštovanega šentviškega župana Belca itd. itd. To je prehudo! Ali se ne izpodkopuje ugled c. kr. vlade, ako se dajo uradniki voditi za nos vsakemu dopisniku, ki jih nalaže? Ako se ta taktika ne izpremeni, bomo mi na mnogoštevilnih

javnih ljudskih shodih najodločnejše protestirali proti njej!

Potrjen zakon. Presvetli cesar je potrdil načrt zakona dež. zbora kranjskega, s katerim se izpreminjajo nekatere določbe zakona z dne 29. aprila 1873 glede pravnih razmer učiteljstva.

K vojaškim vajam odrine iz Ljubljane topničarski polk št. 7. dne 13. t. m., isti dan prenoči v Logatecu, dne 14. dve bateriji v Vipavi, 15. v Škrbini in na Gorjanskem pri Komnu, ostali dve bateriji 14. v Postojni in 15. v Sežani.

Odlikovanje. Cestar Anton Šabec v Hrastju je dobil srebrni križec za zasluge.

Narodno-napredno učiteljstvo. Učiteljsko društvo za postojnski okraj je sklenilo, da bodeta društvo zastopala načelnik in tajnik na nameravanem shodu, ki ga skliče »Slov. učiteljsko društvo« zaradi udeležbe učiteljstva ob bodočih deželnozborskih volitvah.

Železnica do Trsta. Z Dunaja se poroča, da se je včeraj v železniškem ministerstvu vršilo posvetovanje o nadaljnih pripravih za drugo železnično zvezo s Trstom. Vlada hoče na vsak način nadaljevati dela in izgotoviti nadrobne načrte. Napravili bodo za poskušnjo tudi rov v črti predora mej Bohinjem in Bačo. Na jesen vlada zopet drž. zboru predloži dotični zakonski načrt glede investicij.

Celovec ob cesarjevi 70letnici. Občinski svet celovski je sklenil, pozvati prebivalstvo, da ob 70letnici cesarjevi razsvetli svoja stanovanja in okraši hiše z zastavami. Mestne reveže bo ob tej priliki obč. svet obdaroval.

Duhovniške vesti s Štajarskega. Preč. gosp. kanonik dr. Jožef Pajek je imenovan stalnim profesorjem pravoslovja; č. g. dr. Fr. Kovačič profesorjem fundamentalne dogmatike in modroslovja na mariborskem bogoslovju. Č. g. Fr. Zdolšek pri Sv. Juriju ob Taboru je imenovan knezoškofijskim duhovnim svetovalcem. Župnijo na Polensaku je dobil ondotni provizor, čast. g. Fr. Valenko. Soupravlja župnijo v Trbovljah dekan vuzeniški, č. g. Henrik Verk. Č. g. vikarij v Konjicah Karol Kumer je postavljen v Tinje.

Slovenska šola na Muti se s prihodnjim šolskim letom razširi v dvorazredno. Slovenska šola naj raste in se razvija!

Štajerske novice. Predpriprave za železnico na Slatino so večinoma izgotovljene. Le zaradi kolodvorov na Mestinju, Slatini in Rogatecu se bo še natančneje določilo. — Maturanti mariborske gimnazije l. 1880 imajo 21. t. m. sestanek v Mariboru. — Umrla je na Dobrni gospa Mar. Kumer, mati gospe dr. Nemaničeve.

»Lutto nazionale«. Včeraj dopoldne je v Trstu »narodna žalost« dosegla vrhunec. Izšla je neka naredba, da morajo od 10. do 12. ure biti zaprte vse trgovine in gostilne, sploh vsi javni prostori. Ob belem dnevu so gorele svetilnice po ulicah. Množica redarjev v paradi je delala prostor neštetim kočijam, ki so prevažale italijanske signore. Ob 10. uri so se v cerkvi sv. Antona zbrali razni konzuli, mestni očetje itd. itd. Le avstrijsko vojaštvo ni bilo zastopano. Po ulicah so se izprehajale črno oblečene množice. Iz cerkve se je usula množica proti italijanskemu konzulatu, izražat svoje sožalje. Enako se je vršilo v Gorici. »Gioventù italiana« je izdala parolo, da morajo mej pogrebom v Rimu biti zaprte vse prodajalnice. Dotične »ukaze« so dobili tudi slovenski trgovci. Kaj pomenijo vsi taki pojavi? Bejimo se, da se bodo mnogim oči odprle, ko bode prepozno.

Strela je udarila pri Praznikih, škocijanske fare pri Turjaku, včeraj ob 3. uri jutraj. Hiša, kašča in hleva so do tal pogoreli. Zgorela je tudi ena krava in dvoje prašičev. Pogorelec ni bil zavarovan.

Banka »Slovenija« se išče. Današnja »Laibacher Zeitung« priobčuje v uradnem delu ta le oklic: Banki »Sloveniji« v Ljubljani, koje sedanji sedež in zastopstvo ni znano, postavi se v svrhu sprejema tušodnega zemljeknjižnega sklepa z dne 17. julija 1900, opr. št. 677/00, tikajoče se izbriše zastavne pravice za njeno terjatev 318 gld. 23 kr. s prip., vložna št. 275 in 276 ad Velesovo gospod dr. Štempihar v Kranju za kuratorja ad actum. C. kr. okrajno sodišče Kranj, oddelek III, dne 28. julija 1900.

Čebelarstvo razstava v Celovcu. Za čebelarstvo razstavo v Celovcu se je oglašilo 140 udeležencev in sicer s Koroškega 62, s Štajerskega 10, s Kranjskega 6

Stavka. V Kernovi pivovarni v Beljaku so delavci ustavili delo.

Slovenska trgovina v Celovcu. Gospod Julij Ivanetič je kupil v Celovcu Hornovo trgovino s špecerijskim blagom.

V bolnici usmiljenih bratov v Kandiji sta bila minoli mesec vsprejeta 102 bolnika, s preostalimi iz prejšnjega meseca jih je bilo 165. Od teh je bilo ozdravljenih 82, zboljanih 18, dva sta umrla. Koncem meseca julija jih je ostalo v bolnici 59. — V bolnici na Krškem je bilo minoli mesec 21 moških in 16 ženskih bolnikov, skupaj 37. Od teh je bilo ozdravljenih 22, v bolnici jih je ostalo 15.

Brv čez Ljubljano nasproti Strzelbe se bode izročila jutri prometu.

Trgovca E. Kavčič se je s svojo trgovino iz Frišve hiše v Prešernovih ulicah preselil v svojo hišo, v Prešernovih ulicah, katero je kupil od upnikov gospe Borštnikove.

„Jugoslovanska“ socijalna demokracija bode imela svoj III. redni strankarski shod dne 8. in 9. septembra v Trstu. Na dnevnem redu so te točke: Poročilo o strankinem delovanju, politični položaj, organizacija, taktika, časopisje, obč. volitve, volitve izvrševalnega odbora, strankarske zahteve.

„Südmärka“ bode imela 8. septembra v Lincu svoj občni zbor.

V prepadu. V Dolju pri Tolminu se je primerila grozna nesreča. 60letni Andrej Ilinič je kosil s svojim 16letnim sinom travo blizu globokega prepada. Veter je starčku odnesel klobuk, starček je stekel za klobukom, a pri tem padel v 400 m globok prepad. Ko so starčka potegnili iz prepada, umrl je v sinovih rokah.

Umor kralja Umberta in loterija. V Italiji se je pretekli teden milijone zastavilo na naslednje številke: 56 (kraljeva starost), 10 (ura umora) in pa 73 (umor kralja). Slučaj je hotel, da je v soboto bila zadeta samo številka 10, ostale številke pa so bile zadete le »pri piki«. Prišle so številke 55, 72 in 47. Italijanski loteristi so silno hudi, da se je loterija na tak način poročevala iz »svetih številke« in pograbila milijone dobička.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 10. avgusta. „Pressb. Tagblatt“ poroča iz zanesljivega vira, da se snide avstrijski državni zbor gotovo sredi septembra.

Dunaj, 10. avg. Po mestu se je bila raznesla govorica, da sta bila nadvojvoda Rainer v Rimu in nemški cesar na svojem posestvu od anarhistov napadena, kar pa ni res. — Ministerski predsednik pojde še pred 18. t. m. k cesarju v Išel.

Brno, 10. avgusta. Katol. ljudska stranka češka je postavila kot kandidata za dež. zbor namestu umrlega Tučka drž. poslanca Stojana.

Trst, 10. avgusta. V cerkvi sv. Antona so se včeraj vršile molitve za laškega kralja. Po službi božji hotela je množica k laškemu konzulatu. Redarstvo je namero zabranilo.

Stolnobilgrad, 10. avgusta. Vrl škof Filip Steiner umira.

Rim, 10. avg. Pri včerajšnjem pogrebu laškega kralja je v „via nazionale“ ljudstvo vsled velike gnječe prodrla špalir vojakov. Knez črnogorski je potegnil sabljo, ker je menil, da so anarhisti napadli sprevoz. Savojski principi so se z golimi meči postavili okoli kralja Viktorja Emanuela, da bi ga branili.

Rim, 10. avgusta. Včerajšnjega kraljevega pogreba se ni udeležil noben soc.-dem. poslanec. Pri pogrebu so bili zastopani nekateri meščani iz Prato, rojstnega mesta Brescievega. Prinesli so seboj mestno zastavo. Ljudstvo je meščane napadlo in hotelo zastavo raztrgati. Pri pogrebu se je zgodilo več nesreč. V neki ulici je padel raz strehe neki človek naravnost na bajonete vojakov. Ranjenih je bilo v gnječi okoli 100 oseb.

Rim, 10. avgusta. (C. B.) Porotna obravnava proti morilecu Bresciju prične se bržkone 29. avgusta.

Berolin, 10. avgusta. Povodom Liebknechtove smrti je došlo mnogo sožalnih brzojavk, posebno iz Avstrije.

Bruselj, 10. avg. Belgija, Francoska, Italija in Španija so se dogovorile, da ustanove posebno policijo za nadzorovanje anarhistov. Stroške za to si bodo države razdelile na jednake dele.

London, 10. avgusta. „Daily News“ poroča iz Pretorije: Zasledili so zaroto, ki je hotela postreliti vse častnike v Pretoriji, Roberta pa ujeti (?).

London, 10. avgusta. „Times“ poroča iz Amersforta 8. t. m.: General Buller nevirano prodira proti severu. Buri beže (!) pred njim. Angleži so izgubili (!) kakih 25 mož.

London, 10. avg. Roberts brzojavlja iz Pretorije 8. t. m.: V okrajih Bethlehem in Harrysmith je bilo ujetih 4140 Burov (kedaj?); večinoma vse so odvedli v Ceylon.

Vojska na Kitajskem.

Iz poročil o vroči, a končno vendar uspešni bitki pri Peitsangu so mnogi sklepali, da so mejnarodne čete res odpotovale proti Pekinu. Temu pa vsaj tedaj še ni bilo tako. Boj se namreč ni vršil pri Peitsangu, marveč pri nekaj km. severno od Tientsina ležeči vasi Hsigu ob dotoku Hunho v Peiho. Do tu so bile dospele prve večje kitajske čete ter pričele boj z Evropejci. Po prvi bitki so Kitajci razdeli most Yangtsien ter bežali v Peitsang. Ko so mejnarodne čete dospele pozneje v to mesto, ostavili so je Kitajci, ki imajo dokaj izgub. Toda tudi evropske izgube v primeri s številom vojakov niso majhne, kajti samo Rusi so izgubili 500 mož. Poročilo o tej zmagi nad Kitajci dostavlja, da je sedaj bržkone prosta pot v Pekin.

Toda takoj drugi dan, v ponedeljek, je zadela mejnarodna armada ob močnega nasprotnika pri Yangtsunu, kakih 20 km. od levega brega Hunho. Kakor nam sporoča današnje poročilo, so tuje čete zasedle tudi ta kraj z izgubo 322 mož.

Poslaniki v Pekinu torej še živijo in se nahajajo v angleškem poslanstvu. To se razvidi iz poročil, ki so došla včeraj in v sredo vsem zadevnim vladam. Čudno pa je, da je vse brzojavke odposlal Tsung-li Yamen. Mogoče da je to najvišja cenzura, ali pa tudi izdelovalnica slučajno potrebnih poročil. Prihodnji dnevi bodo položaj razjasnili.

Dunaj, 10. avgusta. Iz Londona se poroča, da so poslaniki vsprejeli predlog kitajske vlade, da jih z varnim spremstvom spremi v Tien Tsin. Poslaniki bodo vzeli seboj več kitajskih uradnikov za jamstvo proti izdajstvu.

London, 10. avgusta. „Daily Express“ javlja iz Či-Fu 8. t. m.: Mejnarodne čete so zasedle v ponedeljek Yangtsun. Ubitih in ranjenih imajo 322 vojakov.

London, 10. avgusta. Iz Tientsina poroča Reuterjev urad 5. t. m.: Bitka pri Peitsangu se je pričela danes zjutraj ob pol 4. uri. Kitajci so se umaknili iz nasipov. Rusi imajo 500 ubitih, Angleži 50. Izgube Nemcev in Japoncev še niso znane, a so bržkone ogromne. Zdi se, da je sedaj pot v Pekin prosta.

Washington, 10. avgusta. General Chaffee brzojavlja: 6. t. m. smo osvojili Jangtsun.

London, 10. avgusta. Li-Hung-Čang se trudi sprijazniti kitajsko vladu z Rusijo.

London, 10. avgusta. V Tien-Tsinu so mejnarodne čete pustile za brambo le 14 topov in malo posadko. 15.000 Kitajcev se s silno naglico bliža Tien-Tsinu, da si ga zopet pripori.

Bruselj, 10. avg. Poročila iz Pekina govorijo o groznih dogodkih v mestu. Pristaši princa Tuana so pomorili že mnogo oseb, ki priporočajo mir. Generala Čing-Čang, ki je priporočal mir z Evropo, so na javnem trgu degradovali in obglavili.

Pariz, 10. avg. V Pao Ting-Fu je bilo umorjenih zopet sedem misijonarjev in 1000 kristijanov. Angleški konzul je zbežal iz Čung Kinga, ki leži v sredi Kitajske. Govori se, da Evropejci zapuste tudi Čing-Ping v bližini Nan-kinga.

London, 10. avg. Današnji listi imajo to-le vest iz Washingtona: Li-Hung-Čang namerava polastiti se kitajskega prestola. Li-Hung-Čang namerava izrabiti ugodno priliko, ko bi kraljica bežala iz Pekina pred mejnarodnimi vojniki, in nahujskati Kitajce proti dinastiji. Tudi razni kitajski veljaki podpirajo Li-Hung-Čangov načrt, ker se nihče ne upa vrniti se v Pekin, dokler vlada sedanja dinastija. Združene države in Angleži nameravajo v tem slučaju podpirati sedanjo dinastijo.

Bruselj, 10. avg. Iz Šangaja se poroča, da vlada v Pekinu velika panika vsled bližajočih se mejnarodnih čet. Po cestah se vrše boji med pristaši princa Tuana in pristaši cesarja Kvangsu, ki priporočajo, naj se sklene mir. Za brambo Pekina je zbranih 100.000 rednih kitajskih čet.

Foulard-svileno blago gl. 8-40

in višje — 14 metrov! — poštnine in carine prosto! Vzorec z obratno pošto; ravno tako črne, bele in barvene „Hennebergove svile“ od 45 kr. do gl. 14 65 meter.

G. Henneberg, tovarne za svilo,
(c. in kr. dvorni založnik) v Carlu.

Umrli so:

7. avgusta. Bruno Pettauer, drožistov sin, 3 mesece, Nove ulice 5, črvesni katar.
8. avgusta. Emanuel Popović, črkostavca sin, 3 mesece, Sredina 14, bronhitis.
9. avgusta. Anton Jeraj, delavca sin, 14 mesecev, Karolinska zemlja 21, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Podoba v mm.
9. 9. 1906	737,0	15,1	sl. jug.	jasno	
10. 7. 7. 7. 7.	36,6	11,8	sr. jvzh.	megla	8,6
2. popol.	735,3	21,8	sl. svzh.	jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 15,6 normale: 19,3°.

Zahvala. 716 1-1

Prisrčno se zahvalujem vsem prijateljem in znancem za mnoga mi skazana znamenja ljubezni in sočutja ob bolezi in pogrebu mojega ljubljene, nepozabnega soproga

Martina Hribar-ja

Zlasti se se iskreno zahvalujem oč. duhovščini domači in zunanji in vsem drugim za obilno spremstvo k zadnjemu počitku.

V Ljubljani, dne 10. avgusta 1900.

Jerica Hribar.

713 1-1

Podpisanec lužnim srcem naznanja v svojem in imenu svojih sester Marije in Neže, kakor v imenu svoje žene in svojih otrok vsem prijateljem in znancem predušno vest, da je preminol naš ljubljani oče, ozir. tast in stari oče, gospod

Gotard Pibernik

danes ob 6. uri zjutraj, prejemši sv. zakramente za umirajočega, v starosti 85 let.

Pogreb nepozabnega rajnega vršil se bode v petek, 10. t. m., ob 1/2 9. uri zjutraj iz hiše žalosti v Zajasovniku št. 5 na pokopališče v Motniku.

Sv. zadušne maše brale se bodo v farni cerkvi sv. Jurija v Motniku.

Zajasovnik, dne 8. avgusta 1900.

Aleksij Pibernik.

Lak za šolske table, non plus goči tako lahko pisanje, kakor na skrilj. Dobiva se pri trvdri **BRATAEBERL** v Ljubljani, Franciškanske ulice. 228 21 11-3

Vauja naročila proti povzetju.

Prodá se iz proste roke

jednonadstropna hiša

z lepim, ravno kupljenim vrtom. Hiša je pripravna za kakega upokojenega gospoda ali tudi trgovca, ker stoji na križpotu, v kateri je zdaj trgovina z mešanim blagom in mala tobačna zaloga.

Več se izve pri **Andrej Leskovec-u**, posestniku v Skofji Loki. 708 3-2

353 17

Dunajska borza.

Dne 10. avgusta.	
Skupni državni dolg v notah	97,55
Skupni državni dolg v srebru	97,10
Avstrijska zlata renta 4%	11,6
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	97,50
Ogerska zlata renta 4%	115,35
Ogerska kronska renta 4%, 200	90,70
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1706
Kreditne delnice, 160 gl.	665
London vista	242,82
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. veli	118,47

Dne 9. avgusta.	
3-2% državne srečke l. 1854, 250 gl.	170
5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	161
Državne srečke l. 1864, 100 gl.	193
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	94,40
Tisne srečke 4%, 100 gl.	138,65
Dunavske vravnave srečke 5%	250,50

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	106
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94,20
Prijoritne obveznice državne železnice	412
južne železnice 3%	320,25
južne železnice 5%	119,50
dolenjskih železnice 4%	99,50
Kreditne srečke, 100 gl.	384
5% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	340
Avstrijskega rudočega križa srečke, 10 gl.	42,75
Ogerskega	5
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	12,60
Rudolfove srečke, 10 gl.	62

Salmove srečke, 40 gl.	170
St. Genois srečke, 40 gl.	186
Waldsteinove srečke, 20 gl.	—
Ljubljanske srečke	46,70
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	276,75
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6120
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl.	764
Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	109
Splošna avstrijska stavbinska družba	154
Montauska družba avstr. plan.	449,75
Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	435
Papirnih rubljev 100	255,25

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulani na izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„M E R C U R“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.